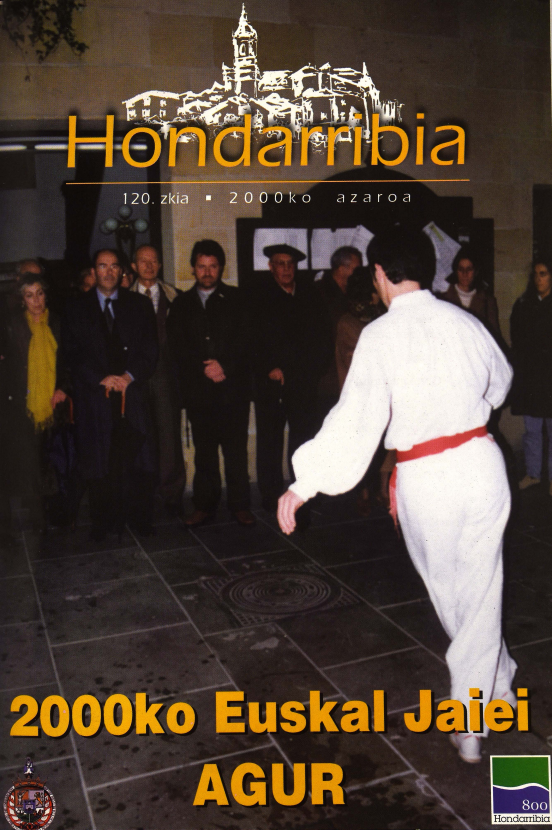

Hondarribia

120. zkia ■ 2000ko azaroa

2000ko Euskal Jaiei AGUR

2. Botika eta okindegien txandak
3. Herri Giroa
10. Elkarrizketa
16. Juan San Martin-en txokoa
18. Hondarribiko hizkera
20. Mendizale euskaldunak Nepal-en
23. Jaizkibelen zortzi hilabete bizi izan zen troglodita
26. Gazte informazio bulegoa
27. Ganbarako kutxa miatzen
28. Lehiaketa
29. Horoskopoa
30. Demografia

Hondarribia

Argitaratzailea:

Euskara Batzordea

Erredakzioa:

ZIF & comunicaci3n

Publizitatea:

ZIF & Comunicaci3n

Kolaboratzaileak:

Koldo Ortega

Juan San Martin

Mari Carmen Agirre

Ainara Elizondo

Talala Ikastetxea

Xanti Gonzalez

Xabier Gonzalez

Argazkiak:

Hondarribiko Udala / Artxiboa

ZIF & Comunicaci3n

Diseinua eta maketazioa:

Antza

Inprimategia:

Antza

Zirkuitu ibilbidea 2

20160 Lasarte-Oria

L.G. SS 122/86

HONDARRIBIAK ez du bere gain hartzen aldikarian adierazitako esanen eta eritzien ondorioak.

TXANDAKO BOTIKAK ABENDUAN

- 3- PALOMA LIZARRAGA (Damarri) 943 645798
- 6- J.M. IRAOLA (San Pedro, 5) 943 641027
- 8- PEDRO ALMAJANO (Mendelu auzoa) 943 640068
- 10- J.M. ERAUSKIN (San Pedro, 28) 943 641018
- 17- MAYI MARTINEZ (Almirante Alonso) 943 642191
- 24- J.M. IRAOLA (San Pedro, 5) 943 641027
- 25- SAGRARIO FIZ (Donostia kalea) 943 644316
- 31- SAGRARIO FIZ (Donostia kalea) 943 644316

TXANDAKO OKINDEGIAK ABENDUAN

- 3- GARMENDIA (Portuan) 943 641136
- 6- MARTINEZ (Kale Nagusia, 17) 943 641212
- 8- ARRATIBEL (Mendelu auzoa) 943 641975
- 10- GARMENDIA (Portuan) 943 641136
- 17- MARTINEZ (Kale Nagusia, 17) 943 641212
- 24- ARRATIBEL (Mendelu auzoa) 943 641975
- 25- GARMENDIA (Portuan) 943 641136
- 31- MARTINEZ (Kale Nagusia, 17) 943 641212

Angel de la Hoz arkitektoak egingo du Kultur Etxea

Jadanik badakigu nolakoa izango Jostaldi inguruan eraikitako den Kultur Etxea. Zuloaga Etxean zenbait astetan erakusgai egon dira lehiaketara publikora aurkeztu diren proiektu guztiak.

Proiektua ikustera hurbildu ez direnak, gutxi gora beherako ideia bat egin dezakete arkitekto honek orain arte buruturiko lanei begirada bat botatzen badiegu. Bera izan zen Hondartza Kiroldegiaren diseinatzailea, baita Irungo Iparralde Hiribidean Justizi Jauregia, Koldo Mitxelena liburutegiaren konponketa eta Donostiko Justizi Jauregiarena ere.

Lehiaketara aurkeztu ziren proiektuen artean kalitate handia egon zen, epaimahaikoek erabakia ematerakoan onartu zuten bezala. Erabakia hartzerako orduan, arkitekto talde baten laguntza jaso zuen Udalak. Talde hau Foru Aldundiko Luis Astrain eta Jose Mari Amorriortu, Donostiako Udaleko Jesus Barreiro eta Hondarribiko Udaleko Arkitekto den Javier Pontek osatzen zuten.

Kultur Etxea
Jostaldi Pilotalekuaren
inguruetan eraikiko da.

Datozen hilabetetan proiektu hau egi bilakatzen hasiko da. Bertan kulturaren inguruko alor guztiak sartu beharko dira, musika, euskaltegia, zerbitzu ugari, liburutegia...

Hemendik aurrera **HONDARRIBIA** aldizkaria zure etxean dohainik jaso nahi baduzu, bete ezazu harpidetza-txartel hau eta eraman Udaletxeko Euskara Zerbitzura.

HARPIDETZA TXARTELA

Izen-deiturak:

Helbidea:

Herria:

EUSKAL JAIK 2000: Bordariren omenaldia erdigune

Juan Mari Lekuona, Borja Jaruegi, Juan Jose Lapitz eta Txomin Sagarzazuk Bordariren irduia goraipatu zuten.

Amaitzera doaz poliki-poliki 2000. urteko Euskal Jaiak. Hainbat izan dira aurtengorako prestatutako ekitaldiak, baina denetan garrantzitsuenak, Fernando Artola "Bordari"-ri eskaini zitzaion omenaldia dugu.

Azaroaren 17a izan zen aukeratutako eguna. Iker Cordal hondarribiarak dantzatutako auresku batekin hasi zen, anai-arreba, seme, biloba eta lagunen aurrean. Alkate eta zinegotzietz gain, Euskaltzaindiaren zenbait kide ere bertan egon ziren.

Hortik, Bordari jaio zen Kale Nagusiko 10. zenbakian oroitarria ireki zitzaion. Zuzenean, Zuloaga Etxean kokatua dagoen erakusketa zabaldu zen, eta bertan, Talaia Ikastetxeko haurrek hiru kanta abestu zituzten Fernando eta bere familiaren omenez.

Jai egunaren azken ekitaldia Udaletxean izan zen. Jauregi Alkateak, Joan Mari Lekuona, Juan Jose Lapitz eta Txomin Sagarzazuk Fernando Artolaren

Talaia Ikastetxeko haurrek Bordariren zenbait olerki abestu zituzten.

izaera eta lana goraipatu zituzten, goraino bete zen Areto Nagusian.

Familiari zenbait oroigarri eskaini ondoren, Goxoki Abesbatzak kantatutako bi abestirekin amaitu zen ekitaldi ximple baina hunkigarria.

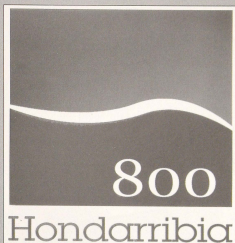
"Hondarribia 800."erako irudia Joxhe Ramon Sorondorena da

2003. urtean ospatuko da Hondarribian hiriak daukan izaera eman zion dokumentuaren 800. urteurrena. 1203. urtean, konkretuki apirilaren 18an eta Alfonso VIII erregeak emana.

Urteurren hori ospatzeko lan talde bat sortu da eta baita nahitaezkoa den anagrama bat ere. Antolatzen lehiaketa publikota 76 lan aurkeztu ziren eta denen artean Joxhe Ramon Sorondo Lazkanotegiren asmoa izan zen gariale irten zena.

Garaileak berak esan moduan, "irudian ikus daitezkeen kolore berde eta urdina, Hondarribian hain garrantzitsuak izan diren mendia eta itsasoa aldarrikatzen dituzte, eta erdiko marra zuri Hondarribia litzateke".

Udalaren paper guztietan, betiko ziguiluz gain, 2003ko irudi hau agertuko da data hori iritsi bitartean.

Anagrama berria kolore berde, urdin eta zuria dira nagusi.

Aurtengo urrezko bereizgarriak Conchita Portu eta Miguel Bernedorentzat

Duela lau urte hasi zen Udala urrezko intsignia edo bereizgarri bi ematen Hondarribiaren alde lan handia egin duten bi pertsona omendu asmoz. 2000. urte hontan, Conchita Portu eta Miguel Bernedo izango dira omendutakoak.

Miguel Bernedo beti lotu izan dugu Hondarribia Arraun Elkartearekin, nahiz eta saltsa askotan sartua egon den bere bizitzan zehar. Hainbat urtetan elkartearen buruzagitza egon da Bernedo, eta aurretik ere omenaldiak jaso ditu arraunaren munduaren alde egindako lana dela eta. Duela bi urte, Euskadiko Arraun Federakundeak urrezko insignia ezarri zion antzeko ekitaldi batean.

Conchita Portu mugitu izan den alorra aldez, historiarena da. Bere aita zen Florentinoren bidea jarraituz, etengabe hiriari buruzko ikerketa eta ikasketak burutu ditu, eta ez da jende asko egongo Hondarribiaren historia eta bizipenei buruz berak haina dakitenak.

Ekitaldia urteko azken astea ospatuko da Udaletxeko Aretu Nagusian. Aurreko hiru urteetan, ezagupen hau jaso dutenak Javier Busto eta Nieves Alza, Jose Gogorza Apaiza eta Martin Ugalde eta Txema Olazabal eta Goio Bastida izan dira.

Mendelu auzoak itxura berria

Historiako liburuak begiratu behar dira Mendelu auzoak azken berrikuntza lanak noiz jaso dituen ikusteko. Hainbat urtetan alde batera geratu den auzoa izanik, azkenik gizarte egoitza berria daukate, "Eguzki" izeneko. Auzoko Bizilagunen Elkartearen bilera eta ekitaldietarako ezinbestekoa izango da gune berri hau. Baina eraikin berriaz gain, aldakuntza ugari eman dira inguruan.

122 milioi pezeta kostatu duten lanen ondorio bezala, telefonoa, gasa, ura, argia eta azpiegitura guztiak lurrez estali dira, eta lurra asfaltatu egin da, auzoaren estetika hobetuz.

Bizilagunen Elkartea lokal berria dauka Mendelun.

Hortaz gain, hurren jokuetarako gune bat egokitu egin da, baita balioanitzetako pista bat eraiki ere. Azkenik, mareak gora egiten zuenean eta euriekin sortzen ziren arazoak konpondu egin dira harribetara bat eraikit. Denetara, 7000 m²-takoa izan da lan hauen ekintza gunea.

Azaroaren haseran egin zen irekiera ofiziala, eta Udal kideez aparte, bizilagun asko presente egon ziren. Oso garrantzitsua dira beraientzat hobekuntza lanak, eta Udalak auzo honekin aspaldiko zorra zeukan.

Urak bideratzeko lan handia egin da auzoan.

JATETXEA

LA HERMANDAD DE PESCADORES

Calle Zuloaga, 12 HONDARRIBIA Teléfono 943 64 27 38

FISIOTERAPIA SOKOA

• FISIOTERAPIA
• ERREABILITAZIOA
• MASAIK

• ETXE ZERBITZUAK
• LANBIDE ETA OSASUN
ASEGURUEKIN LAN EBITEN DA

AITZIBER GOÑI OLASAGASTI
FISIOTERAPEUTA

ORDUTEGIA: ASTELEHENETIK OSTIRALERA
8.30 - 12.30 - 16.00 - 19.00

Sokoa Merkataldegia Tel. 943 64 46 57
20280 HONDARRIBIA

Carlos Rilovaren liburu berria Hondarribiko Feudalismoari buruz

1997. urtean lehen aldiz antolatu zen "Hondarribiko Historiaren Ikerkuntza Beka", kalitate eta izan dezaketenen balio historikoagatik publikatu daitezkeen lanei irtenbidea eman asmoz.

Bi urtetan garailea Carlos Rilova izan da, eta azaroaren erdialdera Udaletxeko Areto Nagusian aurkeztu zen liburua, "Dueño y señor de su estado" izenekoa, bigarren deialdi haren emaitza.

Rilova-k, XV-XIX mendeen bitartean Hondarribiko Administrazioan egon zen feudalismoa aztertzen du sakonki. Feudalismo horrek Irun, Lezo eta Pasaia hirien inguruan izan zuen eraginik nagusia, eta hainbat izan ziren sistema honek jasan zituen iraultzak eta altxamenduak.

Liburuaren aurkezpenean, historialariak gain, Luis de Uránzu Elkarte bultzatzaileko kide bat egon zen, baita Jose Luis Orella ere. Azken hau, Deustuko Unibertsitateko Historiako Katedradun dugu, eta egun EHUKo maixua. Orella-k, Rilova-ren "lan bikaina azpimarratu zuen, historia nolakoa izan den fidelotasun osoz kontatzen duelako".

IKERLANAK / ESTUDIOS III

"DUEÑO Y SEÑOR DE SU ESTADO"

Un ensayo sobre la persistencia del feudalismo

El señorío colectivo de la ciudad de Hondarribia (1499-1834)

CARLOS RILOVA JERICÓ

Rilova historiariaren liburua XV-XIX. mendeetan zentratzen da.

Gazte Astea abenduaren 26tik 30era

Gazteak geldirik ez geratzea da helburuetako bat.

Hirugarren aldiz ospatuko da aurten "Gazte Astea" Hondarribian. Iaz, urte amaieran aktibitate anitz antolatu ziren, eta partehar-

tzailer kopurua ia ehunera iritsi zen. Aste Santuan berriz ere errepikatu zen ekitaldi berdina eta izandako arrakastan oinarriturik, hirugarren edizioari ekingo zaio abenduaren 26 eta 30 bitartean.

Ekitaldi hauetarako aktibitateak prestatu asmoz, Prebentzio Komunitarioko kideek hiriko ikastetxe-etan kritikiak eskatu dituzte, antolatuko diren iniziatibak euren gustokoak eta neurria izan daitezzen.

Iaz kirol ekitaldiak izan niren nagusienak. Aurtengorako, kirolez gain, bideo emanaldiak, etxeko bideoak grabatzeko aukera, irteerak kulturalak, hitzaldiak... eta ahal diren aukera anitz eta berezienak eskaintzea da helburua.

Txakurren zikinkeriak garbitzea noizko?

Duela urte pare bat jarri zen martxan txakurren inguruko legedia. Bertan, animaliak lotuta eramatea eta beraien eginkizun fisikoak euren jabeek jasotzearen beharra eta obligazioa ikusten zen.

Denborak aurrera egin du eta nahiz eta bere txakurren eginkizunak poltsa batekin jasotzen dituzten hiritarrak dauden, bada oraindik kasorik egiten eta egin nahi ez duen hiritarrak. Kaleak denonak dira eta denon gozamenekoak. Hori dela eta, denoi dagokigu beraien garbitasuna eta ez du batere kostatzen gure txakurrak egin duena jasotzea, kalean atzetik datorrenari une txarrak ez pasatzea errezatuz.

Udalak diru asko zuzentzen du kale garbitasunetarako eta edertasunerako. Ez du zentzurik gure poltsikoetatik ateratzen den diru hau gastatzea gero gure txakurraren zikinkeriez ez bagara arduratzen. Denon lana da.

Txakurrak behar moduan hezitzea garrantzitsua da.

Txakurrek bere eginkizun fisikoak kalean egitea debekatua dago.

gizonezkoentzako
ileapaindegia

TIRLIA

Beñat Etxepare 18
Tel. 943 64 58 30
20280 HONDARRIBIA

KAFETEGIA

GOZOTEGIA

San Pedro 10
Tel. 943 64 10 47
20280 HONDARRIBIA

Araugintza berria

Asko dira euskararen inguruan lanean gogotik dabilzan erakundeak eta bakarra aipatzearren, EHUKo Euskara Institutuaren ekarria hartu nahi nuke hizpide.

Iaz, 1999an, Euskaltzaindia eta EHUren arteko lankidetzat-hitzarmenari esker, *Euskaltzaindiaren araugintza berria*: ikastaroa deritzon liburua kaleratu zen, bertan Euskaltzaindiak 90.eko hamarkadan emandako arau garrantzitsuenen bilduma eginez. Liburua sei zatitan dago banatua eta lehenengoak, hain zuzen, euskara batuaren araugintzari buruzko zenbait argibide biltzen ditu. Bigarren zatia arau berrien laburpenak osatzen du (*baikara, bat-batean, hauek guztiak...* eta horrelakoen idazkeraren inguruko erabakiak, besteak beste) eta laugarrena, beriz, arestian aipatutako arauen oinarria, tradizioa... azaltzeari dago eskainia. Hitzegi batua ere badakar berearekin liburu honek (ez bere osotasunean, dena den) eta azken bi ataletan, ostera, araugintza berria lantzeko hariketa-bilduma eta bakoitzari dagokion ebazpena jasotzen da.

Zeure euskarazko idazmena hobetu nahian edo EGA prestatzeko asmoz bazabiltza, zinez gomendatzen dizut, adiskide, liburu honen irakurketa. Hala eta guztiz ere, hizkuntza arauen inguruko informazio

EUSKALTZAINDIA
REAL ACADEMIA DE LA LENGUA VASCA
ACADEMIE DE LA LANGUE BASQUE

Euskara Euskarari Euskarari Euskarari Euskarari

Azken aldaketak: 2000-10-23
© Euskaltzaindia
info@euskaltzaindia.net
Web gunearen arduraduna:
informazio@euskaltzaindia.net

Web gune hau hobeto ikusi ahal izateko
behara karga itzazu programa hauak:

Adobe Acrobat Reader
Internet Explorer

Euskaltzaindiaren web orrian euskarari buruzko arauak topa daitezke.

gehiago, argitalpenei buruzko xehetasunak... Euskaltzaindiak bere web orrian ere bildu ditu (www.euskaltzaindia.net).

Ainara Elizondo

C/ Damarri
(Casa Mouriscot)
Tel. 943 64 53 64
20280 HONDARRIBIA

VIDEO CLUB HONDARRIBIA

**CAJERO AUTOMATICO 24 HORAS
24 ORDUKO KUTXAZAIN AUTOMATIKOA**

FOTOKOPIAK - MUSIKA

Bernat Etxepare, 2
Tel.: 943 64 34 92
20280 HONDARRIBIA

Talaiako haurrak eta Xanti Gonzalez elkarriketa ederrean

Xanti Gonzalez, familiaren bidaiari buruzko xehetasunak kontatzen.

Guztontzat da aski ezaguna Xanti Gonzalez, eta bere familia. 17 urtetan munduari buelta eman ondoren, bueltatu dira bere sorterrira, eta hainbat mediotan azaldu dute urte guzti hauetan bizi eta jasan dituzten gertaerak.

Hondarribia aldiakarian ezin genuen hondarribiar familia honen hitzak jaso gabe utzi eta hori dela eta, Talaia Ikastetxeko ikasleek euren irrati programan eginiko elkarriketa transkribatuko dugu jarraian. 11 eta 12 urteko haurrek prestaturiko elkarriketa bere ikasgaietako lan bat da, eta ikus ahal izango duzuen bezala, Xanti harrituta geratu zen zenbait galderen aurrean.

Talaia: Kaixo Xanti, zer moduz zaude abenturaren ondoren? Pena emango zizun etortzeak, eta?

Xanti: Neri egitan bai. Baina egia esanda, nola familia osoa ibili garen, ba semeek etorri nahi zuten, andreak ere bai, eta ni bakarra nintzen gelditu nahi nuena kanpoan. Baina, nola denak nere kontran zeuden, etorri egin gara denak batera.

Hala eta gustiz ni ere gustora nago, etorri naizelako eta zuekin nagoelako hemen, baina neregatik, kanpoan geldituko nintzen denbora gehiago.

T: Nola bururatu zitzaizuen munduari buelta ematea?

X: Hau bi hitzetan esatea ez da batere erraza. Alde batetik, errutina bezala ez zitzaidan gustatzen nere bizimodua, eta, errutina hori nolabait hausteko, biderik onena hori zela bururatu zitzaidan. Belauntzi bat egin, familia sartu eta horrekin batean, denak alde egitea. Eta, esango duzue, denbora asko egon zarete, eta nolatan hainbeste denbora. Horren aurrean, esango dizut, ez zela proiektatutako gauza bat, baizik eta gauzak joaten dira ateratzen eta urte bat egiten duzu eta Kanarietarako heltzen zara. Han gero esaten duzu, goazen Ameriketarako, eta handik Brasil eta Hegoameriketara...

T: Esperientzia polita izan al da, edo gogorregia?

Haurek hadi jarraitu zituzten Xanti-ren abenturak.

X: Galdera oso ona da hori. Balantza batean jarri behar dira gauza onak alde batetik, eta esperientzia txarrak beste batetik. Esperientzia izaten da denaren erresultadoa, gauzak alde batetik onak eta baita txarrak ere. Hauek denak jarri behar dira pisu batean, eta gero zeinek duen pisu gehiena, hori izango litzateke zuretzako onena. Orduan esango nizuke, esperientzia oso-oso ona izan dela. Momentu txarrak egon dira, denetatik eta kolore guztietatik egon da. Mundu honetan ez dago txuria eta beltza, izaten dira ere grisak, gris argiak, ilunagoak, eta beltzarako heldu arte.

T: Zuentzat hamazazpi urte hauek azkar edo poliki pasa al dira?

Argi eta garbi

eukeni optika

X: Neretzat begiak ireki eta itxi izan da, esan nahi dut oso azkar izan dela. Egia esanda hau nere eritzia da. Familian ni bakarra ez naiz, beste hiru daude. Nere andre Mayi-k etorri nahi zuen eta mutilek ere etorri nahi zuten. Orain 24 eta 25 urte dituzte.

T: Nola joan zineten, kostaldetik edo itsaso zabaletik?

X: Zenbait lekutan kostaldetik joan ginen eta beste batzutan zabaletik. Badira bidaiak itsaso aldera jo gabe egin daitezkenak. Adibidez, hemendik A Coruña joateko ertzetik joatea da onena eta ez duzu Capbreton-era joan behar eta gero jaitsi. Beste batzutan, Afrikako Dakkar-etik Ameriketara joateko itsaso zabalera jo behar da nahitaez. Hori da itsasoratzeke dauden bi forma desberdinak. Egunez joan zaitezke kai baterik bestera, lehorreko kolkotan gordezka, hau da, egunez ibiliz eta arratsez lehorra joaz. Hori da, esaten den bezala, domingero bezala aritzea. Baina itsaso zabalera joan behar duzunean, beste modu desberdin bat da. Orduan belak jarri behar dira eta hor gau eta egun ibili behar da, gelditu gabe. Lo egiteko, guardiak egin behar dira. Batek beti egon behar du guardian, ikusiz haizea nondik datorren.

Mayi hasten zen, goizetik 11ak arte gutxi gora behera, gero Urko ordubiak arte. Hortik aurrera neri tokatzen zitaidan eta lauretatik edo bostetatik aurrera Zigor-en txanda zen.

T: Egon sareten lekuetan animalia bitxiak ikusi al dituzue?

X: Bitxia dena da harremana izatea animaliekin. Zuek telebistan ikusten dituzue munduan dauden

animalia guztiak. Benetan bitxia dena da beraiekin harremana izatea, han egotea, tratua, noraino duten beldurra, jolastu beraiekin...

T: Zein izan da abenturarik arriskutsuena?

X: Ez da erreza horrela erantzutea. Arrisku bat eza-gutzen duzunean, badakizu arriskua hor dagoela eta zenbateraino joka dezakezun arrisku horrekin. Arriskuekin dagoen problema gogorrena, zuk ez duzula ezagutzen da. Adibidez, zeren plaza batean zezenaren aurrean zuk badakizu zein den arriskua, eta gehiago edo gutxiago arriskatu dezakezu. Baina itsaso zabalean, denboralak direla, piratak... Betiko bizimodua ez delako arriskuak daude. Ez da hemen bezala, toki batetik bestera joateko autoa, motoa daukazu. Itsasoan aldiz, lehorreko joateko, hartu behar duzu txintxorroa eta handik lehorreko.

Behin batean, Phoenix Uhartetean ginenean txalupan arrantzan, tiburoiak etortzen ziren fueraborden helizeari koska egitera. Pentsa ezazue zein ausartak ziren, hortzak puskatzen zituzten. Arriskua ezaguna bada, nolabait neurtu daiteke; problema dator arrisku hori ez duzunean ezagutzen. Halere, arrisku handiena txorakeri batetik etorri zitaidan. Hemen eskuan badaukat korte handi bat, eta izan zen labaina batekin makil bat moztan ari nintzenean, tallatzen ari nintzenean labaina txirristatu egin zitaidan, arteriak eta benak moztu zitzaizkidalarik. Sekulako odol pila galdu nuen.

T: Nola moldatu ziren semeak ikastolara joan gabe?

X: Hemendik atera ginenean eraman genituen hiru edo lau ikastarotako liburuak, andereinoek lis-

ALBISTUR eta AROZENA

Harategia
Urdaitegia

Higer bidea
Tel. 943 64 13 31
20280 HONDARRIBIA

OTXOA JANARIDENDA

*Barazki, fruta eta
borrelakoetan aukera handia*

San Pedro 43
Tel. 943 64 16 84
20280 HONDARRIBIA

Kai berrira sartu zirenean sentitutakoaz galdégin zioten Xantiri.

tatuak. Orduan barkuan eskola egiten genuen, Mayi arduratzen zen, bi-hiru-edo lau ordu, lanak bukatu arte. Gertatzen dena, beti ezin dela ordu horiek errespetatu, itsaso handia delako, animali oso politak bistan daudelako.

Gero, Frantziako Guayanara heldu ginenean, mutilak joan ziran hango eskolara bi urtez, eta han ikasi zuten frantsesez. Han denetatik zegoen: txuriak, beltzak, txinoak, Vietnam-goak, Haitikoak... denetatik. Han bi ikastaro egin eta gero, distantziako hezkuntza sistema aprobetxatu genuen eta postaz jarraitu zuten ikasten. Debereak zuzenduak jasotzen

dira korreoz eta azken azterketa enbaxadan egin behar zen. Hemengo irakasleei bidaltzen zaie zuzentzeko eta gero zu zauden lekura bidaltzen dizute aprobata duzun edo ez jakiteko. Guatemalan denbora luzez egon ginenean, ordenagailu ikastaroak ere egin zituzten, denetatik jakin ahal izateko.

T: Zer sentitzen da hainbeste denbora familia ikusi gabe egon ondoren?

X: Urrutimina. Iparragirrek dio esatera oso polit bat honen inguruan: "Herrialde guztietan toki onak badira, baina bihotzak dio, 2002 Euskal Herrira". Zu

**GESTORÍA
INMOBILIARIA**
Pérez Alkain

Matxin de Arzu 14
20280 HONDARRIBIA

Tel. y Fax 943 64 21 57
e-mail: gespeal@euskalnet.net
Móvil: 656 75 89 83

*Cocina tradicional
Carta
Menu del día
Raciones y cazuelitas*

C/ San Pedro, 63
Tel.: 943 64 70 75
20280 HONDARRIBIA

oso gustora zaude mundua ezagutzen, beste tokiak ikusten baina beti bihotzak dio, zu ez zara hemen-goa, zu beste toki batekoa zara.

Familiarekin harremana izateko, alde batetik irratia genuen, baita postaz edo korreoz. Hala ere, hau oso zaila da guk ez bait genuen toki fijo bat. Beraz, guk etxera bidaltzen genuen baina haiek guri ez.

T: Nondik ateratzen zenuten dirua janaria eta beste gauzak erosteko?

X: Hori erantzutea oso zaila da. Lana egin behar da, noski. Hemendik diru oso gutxiarekin ateratu ginen, lau lagunentzako 1.000 dolararekin ateratu ginen, gaur egungo 200.000 pezetar. Hau oso gutxi da. Kanarietan arrantza egin nuen, arraina saldu eta diru harekin whisky botilak erosi, zergarik gabekoa delako eta oso errez saltzen den produktu bat delako. Brasilen saldu genuen. Gero, Frantziar Guayanen egon nintzen lanean urte t'erdiz. Hortik Karibera fabrika batzuk montatzera... Bakioitzak bere lana egiten zuen, Mayi-k belak konpontzen zituen, mutilek arrantza... Garrantzitsua da herri aberatsetan lan egitea eta gero diru hori hartu eta toki pobre batera joan, horrela aurretik irabazi duzun diru kopurua oso handia bihurtu da.

T: Krokodiloekin ere topo egin zenuten. Kontatuko al diguzu nola izan zen?

X: Krokodiloa oso animala bitxia da. Ur gazietan bizi da, begiak ez zaizkio erretzen eta itsasoan egiten ditu bidaia oso oso biziak. Oso handiak dira eta arriskutsuak. Gu orduan Vanuatu Irlan geunden (lehen Nuevas Hébridak izena zuten), oso toki ede-

rrak. Orduan irratian entzun genuen Salomon Irlan gu bezelako beste barku bat zegoela, turistek barkua. Entzun ahal izan genuenez, krokodilo batek turista bat erasotu eta jan egin zuen. Krokodiloen konportamendua oso zaila eta arriskutsua zela bage-nekien. Horrela iritsi ginen uharte batera, korala-kin eta oso ederra. Han fondeatu genuen, eta kanoa bat iritsi zen postarekin. Oso harrituak geratu ginen guretzat karta bat zela ikusi genuenean.

Karta ireki genuen eta ikusi genuen hango tribu bateko burua laguntza eskatuaz guri. Berak, uharte hartan zeukan irratia puskatua zeukan eta oso beharrezkoa zuen irletako kapitalarekin kontaktua mantentzeko, eta guri eskatzen ziguten laguntza irratia konpontzeko. Irratia konpondu genien eta antena baita, eta orduan enteratu ginen krokodilo hark aurretik hil zuen suizar hura toki hartan bertan izan zela. Herrian bertan zegoen kanposantuan ikusi genuen nola zegoen oroitarri bat gizon haren omenez, izena, jaiotze eta heriotza data agertzen zirelarik.

Han ikusi genuen krokodilo bat, eta tribukoekin batera erabaki genuen hil egin behar genuela. Buruan jartzen diren linternekin ateratu ginen gauz, eta bi begien artean tirokatuz hil genuen. Hurrengo egunean sekulako jai antolatuz ziguten herrian.

T: Hondarribira sartzean hainbeste jende ikustean zer sentitu zenuten?

X: Poz handia. Ez genuen espero hainbeste jende egongo zenik eta oso ederra izan zen. Kanpotik hainbeste barko ikustean oso poz handia somatu genuen.

ARRETXE

ERRETERIA

Larzabal 14 • 943 34 01 82

DONOSTIA

Zabaleta 54 • 943 28 65 72

HONDARRIBIA

J. Alonso 5 • 943 64 27 77

ARRAUN ELKARTEA GIMNASIOA

Aerobic / fitness, Musculación, Masajes
Alquiler y almacén de piraguas
Gimnasia Mantenimiento
Gimnasia Terapéutica
Sauna gratuita

HERRIKO GIMNASIORIK EDERRENA!!!

Hondarribia Arraun Elkartea • Tel. 943 64 01 61 • 20280 HONDARRIBIA

Elkarrizketa amaituta, euren egindako kuadro bat eman zioten.

Agur Xanti, eta bihotz-bihotzez eskertzen dizugu honera etortzeagatik. Hau eskertzeko, opari bat prestatu dizugu denen artean.

*Duela urte batzuk,
atera zineten
zuen txokoa zena
Hondarribia uzten
abenturaren gose
handia asetzen
gure lur planetari
itzulera ematen.*

*Hamazazpi izan dira
pasatako urteak,
etsaiak izanikan
ekaitza ta erleak.
Gizondu egin dira
joandako uneak
izan zaitzerre denak
Ongi etorriak*

Talaia Hondarribiako ikasleak
Doinua: Triste bizi naiz eta

Hawai'i

Hawaiien
dena da berezia

San Pedro kalea 12 • 943 64 20 76

Santiago kalea z/g • Zuloaga z/g • 943 64 17 58

Rebellin 3 • 943 64 48 00

20280 HONDARRIBIA

Arroka-Berri

ERRETEGIA

Higer bidea

Tel. 943 64 27 12

20280 HONDARRIBIA

Juan Bautista Zuloaga Hondarribiarra, Cadiz-ko katedralaren eraikintzaren bultzatzaile

Oso ezaguna zaigu Gabriel José Zuloaga, teniente general eta Venezuelako Gobernadore izan zen hondarribiarra, nori eman zitzaion Conde de Torre-Alta titulua (ikus F. Portuk 1975garren urtean argitara eman zuen *Fuenterrabía. Notas históricas y curiosidades hasta 1969* liburuaren 34. orrialdea). Baina ez zen hain ezaguna bere anaia zuen Juan Bautista Zuloaga, Cádiz-ko eliz-kabildo barrutian "maestre-escuela" zena. Bedonen berri ematen digu Andaluziako egotaldian hainbeste ikerlan egin zituen Jose Garmendia Arruabarrenak Euskalerriaren Adiskideen Elkartek argitara berri duen buletinean (ikus "Juan Bautista de Zuloaga", 2000. urteko Bol. R.S.B. de los Amigos del País, LVI. Liburukiko lehen alearen 159-166 orrialdeetan).

Lehenago ere eskainia nuen "Hondarribiko merkataria XVIII. Mendean Cadizen" zeritzan artikulua Jose Garmendiaren beste ikerlan batean oinarriturik. Ikus aurtengo martxoko *Hondarribia* aldizkariaren, 112. zenbakiko 20-21. orrialdeetan.

Gaurko artikulua hontan ordea, hor aipatzen dudanean oinarriturik, bertan agertu dituen zenbait berri eskainiko ditut. Zeren komenigarria iruditzen baita Hondarribiak historian zehar eman dituen gizon ospetsuen artean sartzeko.

Cádiz-ko Katedral berria, Vicente Acero arkitektoaren diseinu neoklasikoa, Juan Bautista Zuloaga hondarribiarren laguntzari esker eraikia.

Gabriel Jose eta Juan Bautista, bi anaioek ziren Hondarribiko Pedro Inazio Zuloaga eta Bergarako Josefak Maizaren semeak. Beraien, osabak zituzten Casadevantearrak eta horietako batek deiturik nonbait Juan Bautista joan omen zen Cádiz-era. Hango kabildo barrutian, Juan Bautista Zuloaga, Santa

Menaje
Industrial
Electricidad
Copia de llaves
Tornillería inoxidable

MARINEL

Burdindegia
Ferretería

Berñat Etxepare 12
Tel. 943 64 17 88
20280 HONDARRIBIA

Jon Alzaga

- Urdai azpikoak
- Hestekiak
- Gaztak
- Foles
- Edariak

San Pedro kalea 45 Tel. 943 64 44 70
20280 HONDARRIBIA

Kruz Katedral zaharreko "maestre-escuela" izatera heldu bai zen. Lezo kapitainak 1626an sorturiko Cristo de la Humildad y Paciencia hermandadearen inguruan Indietarako merkataritzan aritzen ziren harreman estuak zituelarik.

Baina, ospe berezia emango zion ekintzetarik aipagarriena noski Vicente Acero arkitektoak neoklasiko estilo eraz diseinatu zuen katedral berriaren eraikuntza bultzaraztean datza. Zimentarria 1722ko maiatzaren 3an jarri zen, baina geldira irau zuen, Juan Bautista Zuloagak 1724ko urrian Madrileko Korteen eta erregeren onepena lortu arte. Eraikuntza 1838an bukatu eta 1883an konsagratua izan zen.

Horrez gainera, bere ekintzen ospea hain handia zenez, 1725ean Korteetako diputatu izendatua izan zen. Urte bereko urriaren 21ean Madrilera joan zen. Berakin zeramazkiela zenbait ministroren gutunak eta Toledoko Artzapezpikuaren onepena. Eta horrela lortu zuen, Real Orden delakoa, 1726ko azaroaren 25ean, Cádiz-ko merkataritzaren hobekuntzarako, itsahandik zetozten ontsiengandiko zerga berezia eta horren laguntzari esker beste lan asko burutuko zituen.

Lan horietarako ez zitzaion falta izan han bertan ziren euskaldunen laguntzarik. Eta hauei esker parte hartu zuen Cádizko San Fernandon Colegio de la Enseñanza-ren sorkuntza aurrera eramateko.

1758ko martxoaren 30ean sinatu zuen bere hilburuko, ezarri bere gorpua apez ezaugarritzko jantziz Katedralean hobiratzeko eta 200 erreuzuko mezak emateko 60 vellón errial haietakoak utzi zituen elizkizunetarako aginduaz, eta Elizbarrutirako beste zenbait eskaintza bere ondasunetarik. Bere sorterriaz ere ez zen aitzu eta agintzen zuen, 128 laurdeneko 1.000 eskudo bere jatorrizko ("mi patria" bere hitzetan) Hondarribiko elizaren apaingarrietarako.

Aldi berean, gainerako tresna eta altzariak Hondarribiko hirian ziren behartsuen artean banatzea agintzen zuen.

Juan Bautistak, gipuzkoartasuna ere barne zeraman, zeren Elizbarrutiko erregeletan jarri bai zuen; urtero, uztailaren 31an, San Inazio egunez, jaia izatea eta prozesioz ospatzea.

Eta, nola ez, bere anai Gabriel Joserekin harreman estuak mantentzen zituen, 1737-1747. urte bitartean Venezuelatik idatzi zizkion gutunek erakusten dutenez.

Katedral berriaren ondoan mantentzen den Katedral zaharrean hobiratu zuten, Cádiz-ek duen monumenturik ederrenaren eraikuntza bere gogoz eta ekintzaz bultzatu zuen Juan Bautista Zuloaga hondarribiarrak.

JUAN SAN MARTIN

EROSLE

CHARTER SUNSUNDEGI

Telf. 943 64 15 40
Santiago kalea, 17
20280 HONDARRIBIA

TRUCK
DISCOTECA
HONDARRIBIA
Foru Kalea

Pub
Kaspar
Aloisante, Aloisio Kalea 12

Sabina Sagardia, Donamariako Hondarribiarra

Sabina, aspaldiko ohituez asko dakien emakumea dugu.

Sabina Carmen Sagardia Erneta Donamariako Senberroa baserrian sortutako emakumea dugu, eta gazte zelarik Hondarribira etorri zen. Bertan Angel Gonzalez Etxeberriarekin ezkondu eta bi seme izan zituen, Juan Ignacio eta Fernando. Ondorengo orri hauetan bere biloba den Xabier Gonzalezek eta Iñaki Estonba eginiko elkarrizketaren transkripzioa aurkituko duzu, eta bere gaztetako bizipenei buruz hitzegingo dugu.

(Elkarrizketa hau, dagoen berean idatzia dago)

Nola sendatzen zituen zure aitak abereak? Nola sendatzen zituen ardien begiak?

Pues begira. Gure aita deitzen zuten ardiak begiko minakin zeudenean, eta joaten zen, eta egiten zuen, botil bat ematen zuen berekin itxetik, edo botila puska, edo horrela. Txe-txe-txe egiña, biñon oso ondo txetua behar zuela izan. Hautsa bihurtu arte egiten zuen, biño zatar batian jarrita, zatar batian paratua.

Eta joaten zen itxi horretara eta ardia zegoen itsua bezala, jarritzen zioten tela begian, tela txuri bat bezala. Eta orduan paratzen zuen nere attak paper batian kristal txetu horretikan pixka bat eta botatzen zion hori, eta haiziakin, haize eman eta botatzen zion begira. Lemixi begi batera, eta gero bestera, eta iduki behar zen ardiari, orduan egiten zioten bere jabiak horrela begia utzi eta goxogoxo eta gero, bordan utzi behar zen ardi ura.

Sendatzen zen. Gero ikusten zuen ardiak. Eta deitzen zutenera ardi batek, ardi bat ezin erdiz bazagon, badakizue, ezin erdiz bazagon. Ez zuen gure aitak inoiz albaiteko ikasi ta deusere, biño gure aitari deitzen zioten:

"Fernando, etorko zara, ardia ezin erdirik dago". Orduan joaten zen nere atza, eta nik ez dakit zer egiten zuen eta, gero han egoten zen hizketan eta ematen zioten gosari bat, edo hamaiketako bat edo horrela. Eta horrela ibiltzen zen beti, zernaitako deitzen zioten gure aitari, medikua bezala. Eta horrela, albaiterua, albaiterua. Batzuk erraten zuten: "Fernando da gure albaiterua".

ASTO AZKARRARENA

Eta gero gu, badakizu, senide aunitz ginen. Eta gure atza juaten zen, igual bi edo hiru semekin, mendira, "Jarmas" izena zuen mendira. Han bagenuen borda edo itxola. Eta harat joaten ziren iratzea ebakitzea. Eta amak bidali bihar zuen, erraten zion: "Teresa, bialtzu Carmen bazkariakin", ta nik: "Nik ez dakit non den Jarmas", ta: "Bai, astuk irakuskizu bidia".

Eta amak egiten zuen bazkaria, potajia, banabar gorria, eta paratzen zitten astuan, astuan erdian hura, eta gero ni ipurdian, astuan ipurdian jarrita joan behar nun. Eta hura paratzen zitten, eta astuak bidian, ez takizu, nik nola ez nekien nora joan behar nun, ez nion deus ere egitten. Harrapatzen zittun larren guziak: "mau-mau-mau" jaten. Eta nik: "Arre-arre", poliki-poliki. Biño, berandu ailegatzten nintzen, biño, ailetzen nintzen aita eta zeuden lekura, bai.

Hotzak ez genituen jaten. Han berotzen zuten. Ez takizu itxola baginula han? Klaro. Gu, ni neska kozkorra nintzenian juaten giñen arditara, mendira, Jarmasera, eta ardiak jetzitzen ginttun, eta, afaltzen genun, sua pizten genun han itxolan, eta suan egur batzuketan eta horrela, ta, zerbait jaten ginun. Ez naiz oroitzen zer. Eta gero egiten ginun lo. Bordatik aparte dago itxola, ez dago borda baten izkinean. Borda hemen eta itxola hor. Itxol triki bat, bere atiakin ta dena, eta afaltzen ginun, eta gero han lo, hurrengo eguna arte. Hurrengo egunean ardiak jetzi eta kantimplorak bizkarrean hartu, horrela izaten ziren... Eta itxera.

IGANDETAN

Guk igandetean, hori, mezara, hori bai, goizean mezara. Eta gero, bazkalondoan lanak egin eta joaten ginen udan, han zen tellerira. Bai, teilak egiten ziren tokira. Eta igande atsaldian joaten giñen hara, eta han bazen gizon bat, lesakarra. Uste dut izena

zuela Joxe Mari, eta kontatzen zittigun gauzak: guk esaten genion: "Kontatizu gauzak, kontatizu gauzak!", eta kontatzen zittigun izitzeko moduko gauzak. Eta hori, hiltzekin (hiltzearekin)... guk erraten genion:

Eta hiltzekin zer pasatzen da, Joxe Mari?

Hiltzekin, etortzen da Elnok eta Elies karro-suzko haundi batekin, eta jendiak denak bildu eitten ditu harekin.

Nora eramaten ttu?

Bertze mundura.

Eta guk, klaro, nahi ginttun gauza horiek denak aditu, biño gero iluntzen zitzaigun, han inbustierian egoten giñen; gauzak galdetu eta galdetu, eta gero handik ateratzen giñenean joaten ginen laxterka itxera, hatsa ateriak! Izituak.

Ez ginen urte guzian juaten, teila egiten zutenian, zetik han egiten xuten, bazuten telleri handi bat, eta egiten zuten teila. Teila bustinakin. Gero bazuten laba handi bat, eta guri erraten ziguten ez zela behin ere pasatu behar labearen gainetik betia zegonian, zetik egiten zuten sua azpitik, egin behar zen egosi. Eta guk, bera deskuidatzen zenian, gu laisterka pasatzen giñen haren gainetik. Pentsazu ze gauza, um... Biñon, gaixtokeriak egin behar ginttun.

LINUA

Telak batek bakarrik egiten zituen, Artzen. Artzen bai. Eta eramaten genun guk hara, biño lemixi egin behar zen lan aunitz, hori, tela egiteko haria eramateko, linua. Linuak lan handia du; linua erein, gero jaiotzen denian, handitzen denian, utzi behar da omotzen, kendu behar zaio hazia, eta gero egin behar da linu dena ipurditik atera. Eta, paratu behar da belagian dena zabal-zabal-egia, usteldu arte, azala usteldu arte. Eta gero egin behar da hori usteldua dagonian, bildu dena. Igualdia, denbora on-on-on-ona egon behar du, eh, hori biltzeko. Hori biltzen da eta gordetzen da, eta gero egin behar da hori, labea pistu. Guk bagenun labia itxe onduan, labe handi bat. Egiten genun ogia, taloa eta artopilak. Eta labia horretan sartu behar zen linua. Egurra sartzen genun labean, eta hura dena erretzen zen eta gelditzen zen labia bero-bero-berua.

Xabier Gonzalez eta Iñaki Estonba

Mendizale euskaldunak Nepal-en Annapurna-ren itzulia egiten

Mendizaleak umoretsu Iruñean, irteera puntuan.

Hondarribia eta Euskal Herriko mendizaleak ez dira bakarrik Kilimanjarora heldu 2000. urte honetan. Datozen lerroetan kontatzen gaituzten bezala, Annapurna inguruan ibilbide luzea egin duten talde bat bada. Hiru hondarribiar eta bost iruñearrek osatzen duten mendizale talde hau irailaren amaieran eta urriaren lehen erdian izan ziren Nepal-en 16 egunez.

Duela 14 urte elkar ezagutu zuen talde honek, Iruñeako Anaitasuna Mendi Elkartek antolatutako ibilaldi batean. Aldi hartan, Pirineoak zeharkatu zituzten oinez. Urtero elkartzen da taldea ibilbide bat egin asmoz, eta 2000. urterako egitasmo handi bat zeukaten eskuartean: Nepal-era joan, eta Annapurna-ren itzulia (Round Annapurna) egitea.

Asmo horrekin irten ziren irailaren 21ean, Bartzelona-Viena-Katmandu hegaldian. Espedizioan hiru emakume hondarribiar zeuden: Karmele Isuskiza, Lupe Ugalde eta Mari Carmen Agirre. Euren lagun iruñearrak Miguel Irure, Iñaki Sanz, Raúl Gil, Raquel Uharte eta Jose Antonio Liberal (Libe) izan ziren. Irteera puntuan, Katmandu-n, 4 portadore, gida bat eta bi laguntzaile batu zitzaizkien.

Horrela hasi zuten 16 egunetako ibilbide bat, herri, herrixka, monastegi eta haranak zeharkatuz. Ibilbidearen izena "Annapurna-ren itzulia" litzateke euskaraz. Annapurna-ko mendigune edo mazi-zoa inguratzea da bidaiaaren helburua. Bere ekialdetik irten, iparraldera igo, mendebaldera jaisten joan, mendigunearen hegaldia heldu arte.

◀ Bidean ikusitako herrixka batean.

► Bidaiari zehar gidariari ilea mozteak ere tokatu zitzaizkien.

Nahiz eta askok jakin ez, Annapurna ez da mendi soil bat. Lau mendi daude, Annapurna I-ak 8.091 metro dauzka, eta hauxe da guk betidanik jakin duguna. II-ak 7.937 metro dauzka, III-ak 7.855 eta IV-ak 7.525. Hortaz gain, Ipar eta Hego Annapurna daude, mendigunetik apur bat aldentuak.

5.416 metrotara eta Annapurna begien aurrean Mendizaleak altuera errespetagarri batetara heldu ziren, 5.416 metrotara. Nepal-eko hiriburua den Katmandu, 1310 metrotara dago. Hala ere, ibilbidea hasi eta lehen geldialdiko herria 700 metrotako altueran zegoen. Trekkin-ibilbidea aurrera zihoan

moduan, altueran gora egin zuen bideak, baina mendizale euskaldunek ez zuten altueraren gaitza deritzana somatu. Zenbait egunetako ibilaldi bat jarraitu ostean, "Thorong-La Pass" izeneko gunera heldu ziren. Puntu gorena da, 5.416 metrorekin eta bidearen erdia kontsidera daiteke.

Egunero 5 eta 8 ordu inguru ibilita amaitu zuen euskaldun mendizale talde honek "Annapurna-ren itzulia". Goizeko seiretan jaiki eta gosaldutik aurrera, 7'30etarako ibiltzen hasten ziren. Bide erdian bazkaldu ostean, arratsaldeko lauretan heltzen ziren gaur aigortzea suertatzen zen herri edo herrixkara.

Euskal mendizaleak bidaiaren puntu altuenean.

Egunero bost litro ur edateko gai zenik bazen espedizioan. Hala ere, Nepal-go ura eta hemengoa ez dira berdinak. Portadoreek errez edaten zuten ura, baina euskaldunek ur botilari hiru "Betadine" tanta botatzen zizkioten. Ondoren ordu erdi itxaron eta ura edateko prest zegoen. Urak mendian garrantzi handia dauka. Bestela, esan bakarrik Katmandu-n botila batek 15 rupia balio zituela (45 pezeta inguru) eta mendian zeuden herrixketan aldiz, 130 rupia, 390 pezeta hain zuten ere.

Herri hauetan dauden garraiobide bakarrik autobusak eta astoak dira. Gure zibilizazioak imajina dezaketik oso urrun dago hura, oso desberdina, baina ziuraski askoz ere aberatsagoa jendearen izaera eta portaera begiratzen baditugu.

Hondarribitik eta Iruñeatik itrendako mendizaleek ere nepalieraz zenbait hitz ikasi zituzten: "Dal bhat" (arroz lentejekin), "namazte" (agurra, egunon)... Bertako gidak eta portadoreek errez ikasi zuten "goazen", "poliki-poliki", "etxera"...

14 urtetan hainbat bidaia egin ondoren, datozen urtetarako zenbait egitasmo dituzte buruan. Horien artean noizbait Everest-eko Kanpo Basera joatea. Denbora emango du honek.

Hondarribiko hiru emakumeak Katmandu-ko kaleetan.

troglodita

JAIZKIBELEIN

Jaizkibelen zortzi hilabetez bizi izan zen troglodita

XX. mendean Hondarribian ibili zen pertsonaia bat dakarkigu orrialde hauetan. Zehatzago izateko, ez zen bakarrik Hondarribian ibili. Izatez, badirudi Oiartzunen bizi zela, bizitza deitzerik badago **Prudencio San Sebastian "Soñu"**-k egiten zuenari.

Prudencio San Sebastian "Soñu" ezagutzen zuten gutxienez, XIX. mende amaieran eta XX. mendean lehen erdian bizi izan zen eskale bat zen. Garaiko prentsak **"XX. mendeko Troglodita"** bezala ezagutzen zuen. 1927an lehen aldiz argitaratu zen **"Estampa"** aldizkarian erreportai bat egin zitzaion 1932an, "Soñu"k bere bizitzako epe bat Jaizkibel mendiko kobazulo batean eman baitzuen. Hondarribiko Udal Artxibategian gordetzen da aldizkari haren ale konkretu hau, eta jarraian irakur ditzakezen lerroetan zerbait gehiago jakin ahal izango duzute eskale berezi honi buruz.

Nahiz eta bere jaiotze data zein zen oso ziur ez zegoen, 1876an jaio zen Prudencio San Sebastian Gipuzkoako Hospizioan **"Estampa"** aldizkariari jarraituz. Oso gazte zelarik Oiartzunera joan zen. Erreportai hartan zioen bezala, "beti izan naiz oso gizon ahula. Ezin nuen lanik egin, eta diru-eskean ibiltzera dedikatu nintzen". Diru eskatzea oso gaizki ikusia zegoen XIX. mende amaieran, eta jendeak oso gaizki tratatu izan zuen Soñu.

Prudencio San Sebastian "Soñu"ren irudi bat.

FS
oto istema

ARGAZKIAK

ORDU BETEAN

Itsasargi 3
Tel. 943 64 57 65
20280 HONDARRIBIA

PUB

Almirante Alonso
Tel. 943 64 16 10
20280 HONDARRIBIA

Bizitza osoan eskale bezala ibili zen.

Jendearen tratu hau ebitatzeagatik, zenbait egunetan ez zuen jaten. Gero eta ahulago sentitzen zen eta gizonarenganako gorroto gero eta handiagoa sentitzen hasi zen. Hori dela eta, mendi aldera aldentzen joan zen; horrela hasi zen belarra jaten, "behiak eta zaldiak bezala" bere hitzak errepikatuz. Gaua igarotzeko leku bat behar zuenez, mendira bizitzera joaten erabaki zuen.

Horrela heldu zen Jaizkibel mendira. Bertan, koba asko aurkitu zituen, baina batekin geratu behar eta Pasaia eta Hondarribiaren arteko bat hautatu zuen, batez ere munduko soinu guztietatik erabat urrun zegoelako, eta kostako arroken artean kokatua zegoelako.

Zortzi hilabete lanpernak eta ardi gordinak jaten

Koba hontan bizi izan zen Prudencio San Sebastian Sofu zortzi hilabetez. Konkretuki 1903ko apiriletik

urte bereko abendua bitarte. Egun hontan alguazilek atxilotu zuten.

Jaizkibelen bizi izan zen lehen egunetan harri-korren artean aurkitzen nituen lapa, lanperna eta karramarroak jaten nituen, belarrarekin batera. Badirudi lanpernak oso gustokoak zituela, baina berak bazekien ezin zuela denbora askoan horrela jarraitu.

Egun batez arroketan zebilen ardi bat ikusi zuen. Bakarrik zebilen. Aurretik zeukan labana batekin akatu eta kobazulora eraman zuen. Pospolurik ez zuenez, ezin izan zuen surik piztu, eta gordinik hasi zen ardia jaten, oraindik odola zeriola. Ase arte jan zuen, baina horrek zortzi egunez oso gaixo eduki omen zuen kobazuloan, sukarrak jota.

Ardi hark hogeitaz eguneko jana suposatu zion, eta haren ondoren beste bat hil eta jan zuen, eta gero beste bat, bi, hiru... Ardiei arroketara jaitea gustatzen omen zitzaion. Sofiuren hitzetan, "itsasoak arroketan uzten zuen gesala edo salitre oso gustokoa zuten".

Haseran kobazulotik ateratzen zen, baina denbora-rekin zeukan arropa puskatzen joan zitzaion, eta ia bilutsik geratu zen. Orduan, ardien ilea moztu eta horrekin estaltzea lortu zuen. Baina bizitza osoan ezin zuen horrela jarraitu, eta ardiak desagertzen ari zirela ikusita, baserritarrek Guardia Zibilari abisua eman zioten.

Guardia Zibilak atera zuen kobazulotik

Baserritarrek Guardia Zibilari abisua pasa ondoren, hauek denbora batez inguruak aztertzen egon ziren, ardiak hiltzen zituen pertson aurkitu asmoz. Sofu ez

Susporeggi
ARTE - GALERIA

San Pedro, 1

20280 HONDARRIBIA

Tel. 943 64 25 26

943 64 70 99

Faxa: 943 64 71 16

e-mail: garallan@jet.es

zen kobazulotik ateratzen, eta Guardia Zibilak denbora eman behar izan zuen hura topatu arte.

1932ko erreportaietan, Soñu harrapatu zuten momentua horrela kontatzen da:

(...) O' ruido, voces. Me acurriqué. De pronto, of una vez potente:

¡¡Salga usted!!

No hice caso.

¡¡Traer la dinamita. Hay que volar la cueva!!

Yo tiraba de miedo. Noté que entraba alguien.

En efecto, arrastrándose, llegó hasta mí un carabinero, que me apuntó con su fusil.

¡No tires!

¡Pues sal!

En la boca de la caverna me esperaban varios carabineros encañonándome con los fusiles.

¡No tiréis, no tiréis!!

¿Eres alemán, ó inglés?, pregunta el cabo.

Dije la verdad.

Orduan, Hondarribiko Udaletxera eramana izan zen Soñu. Bertan paliza bat emango ziotela uste bazuen ere, ez zen horrela izan. San Antonio Abad hospitalera eramana izan zen, eta han denbora bat pasa ondoren, Oiartzunera itzuli zen.

Hil arteko azken urteak han eman zituen, kalez kale eta etxez etxe eskale bezala. Bere hiltze datari buruz ez da ezer jakin, baina elkarrizketa 1932an egin zela kontutan hartuta, 56 urte gutxienez bizi izan zen Prudencio San Sebastián, pobrezia osoan gainera.

Soñu-ri buruzko antzezlan bat egin zen iazko Gurutzeko Jaietan. Bertako gazte talde batek, urtero, Oiartzungo pertsonaia mitiko bati buruzko antzezlan bat egiten dute. 1999ko urriaren 10ean Soñu-ren bizitza negargarria eskenaratu zuten.

Nitch

English School

Centro Comercial Sokoa

IKASTARO INTENTSIBOAK
UZTAILA / ABUZTUA

Donosti Kalea, 25
Tel. 943 64 49 68
20280 HONDARRIBIA

JAVIER
OPTIKO

OPTIKA ETA OPTOMETRIAN DIPLOMATUA
OPTOMETRIA KLINIKOAN MASTERDUNA
KONTAKTUKO LENTEAK

San Pedro, 6
Tel. eta Faxa: 943 64 37 75
20280 HONDARRIBIA

ZENBAT GARA ELKARTEA

Bilboko Zenbat gara elkarteak aurtengo ikasturteari begira eratu dituen ikastaroak ondorengo hauek dira:

Euskal dantzak: 2001ko urtariletik martxora.

Herri musika: 2000 azarotik ekainera.

Haur jolasei buruzko kantak: 2001ko urtariletik aurrera.

Informazio gehiago: Zenbat gara. San Vicente, 2. 48001 - Bilbo

Tel: 944 237 591

Fax: 944 233 068

ELKARTASUNAREN JAIALDIA DONOSTIAN

Deitzaile: Donostiako Udala

Iraupena: 2000ko Urriaren 24tik Abenduaren 28a arte

Ezaugarriak: Donostia Munduen Artean-ek elkartasunaren 5. jaialdia antolatu du, urtearen amaiera arte beste kultura batzuekin loturiko kontzertuak, zinema edo hitzaldiak izango dituen programazioarekin. Ekinntza horiek eszenatoki desberdinetan, tabernetan, merkatueyan, etab. garatuko dira.

Epea: Abenduak 28

Argibide gehiago: Donostiako Udala. Gazteria Zerbitzua

Goiko Jauregia. Igentea, 6. 20003 Donostia

Tfnoa: 943 481398/ 481425

!!ARTISTAK BILATZEN DIRA!!!

Artista bazara edo ikuskizun batean partaide bazara bolondrese gisa aurkez zaitez.

"PAYASOS SIN FRONTERAS"

zuen beharrean daude.

Informazio gehiago

nahi izanez gero:

psf@clowns.org

Film Laburren I. Nazioarteko jaialdia interneten

Deialdia: Hispavista

Betebeharrak: Edozeinek parte har dezake

Lekua: Donostia

Epea: 2000ko Abenduak 29

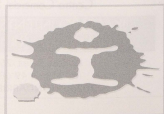
PERTSONA HELDUEN ONGIZATERAKO ESKU-HARTZE PSIKOFISIKOARI BURUZKO IKASTAROA

Deitzaile: Hezkide Eskola

Betebeharrak: 21 urte beteta izatea

Iraupena: 20 ordu. 2001ko martxoaren 20tik 24ra.

Epea: 2001eko Martxoak 16.

HONDARRIBIKO GAZTEAK DOTORE ASKO ARMA PLAZAN

Duela bi hilabete argitaratu genuela azken aldiz aldizkariaren atal konkretu hau. Gogoratu behar da pasatako hileko aldizkaria Euskal Jaiei buruzkoa zela, eta ondorioz ohikoak diren atalak alde batera utzi genituela.

Orduan atal honetan ikaztegi batean pozik agertzen ziren haur talde bat agertzen genuen. Oraingo honetan, irudi berriago bat dakarkigu. Ikus daiteken bezala, eskoletako jai egunetako bat dela esan dezakegu, eta Arma Plazan aterata dago. Ziur gaude bertan agertzen diren asko ezagutuko dituzuela.

Norbaitek hor agertzen diren guztiak ezagutzen baditu, idatz ditzala izenak eta Udal Euskara Batzordera bidali. Garaiko argazkien ondarea aberasteko oso baliagarria izango da.

ENARA, C.B.

EXPERTOS
INMOBILIARIOS

VITALICIO
ASEGURAMIENTOS

Reg. Zib. 3625

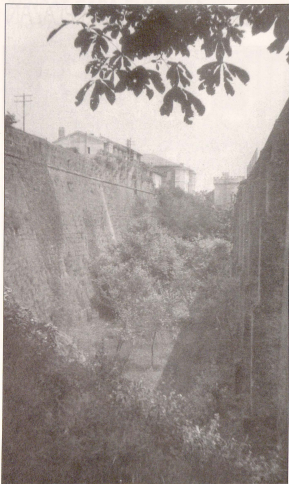
San Pedro 4 behea Tel. 943 64 39 72
20280 HONDARRIBIA Tel. y Fax 943 64 54 38

**BAR
ONDARRIBI**

AUKERA HANDIA BANDERILLA ETA KAXUELETAN

San Pedro, 31
Tel.: 943 64 27 05 20280 HONDARRIBIA

Zer da harresietako pareta hau?

Argazki honek begiak ongi finkatzea eskatzen du. Ezkerraldean harresiak ikus daitezke eta pixkat bat pentsatuta gaur egungo Gernikako Arbola plaza dela ondorioztatuko dugu. Gaur egungoarekin konparatuta, itxura oso desberdina daukala ikus ahal izango dugu. Oso abandonatua zegoenaren itxura dauka eta harresiaren aurrez-aurre pareta bat daukagu. Pareta honek bere izaera propioa zeukan, eta hemen galdetzen duguna hori da, **zer izan zen pareta hau hainbat urtetan?**

Pista bat ematea nahi baduzue, pareta honek, gure hiri eta herriaren garai ilun batekin zerikusi zuzena daukala esatearekin aski. Gasteok, gurasoei galdegin eta hauek ez badakite, aitona-amonei. Erantzunak izan orduko, bidali erantzunak Udal Euskara Batzordera, **abenduak 18a** aurretik.

118. alean iturri baten kokalekuaz galdetu genuen. Miren Salaberria-k esan bezala, Denda Kalea eta Juan de Laborda elkar topatzen diren puntuan kokatzen da. Berari dagokio bi pertsonentzako afaria Beko-Erotan.

SAGARDOTEGIA JATETXEA

Horra hor goian errota
Irina pur pur ihota
ondo jan eta edan paketsu eta alai
hor duzue Beko-Erota

JAIZUBIA • Tel. 943 64 31 94 • 20280 HONDARRIBIA

Abenduaren 1etik 31 arte

CAPRICORNIO

Zure inguruan daudenekin kontu eduki. Lagunak direla uste duzu, baina gauzak ondo doazkizunean dira batez ere. Gauzak okertzen hasten diren unean zure alderik ihes egiten duten horietakoak direla ziur egon.

AQUARIUS

Asteburua noiz helduko den zain zaude aste osoan zehar. Futbol zale amorratua zara, baina kontuan izan bizitza honetan gauza gehiago daudela pena merezi dutenak, lagunak, familia... Espabilatu berandu izan aurretik.

PISCIS

Amaitzera doan urte honetan, egin duzuna eta ez duzunari buruzko hausnarketa bat egitea erabaki duzu. Datorren urterako aurrean eginiko akatsak ez errepikatzea ez litzateke soberan egongo. Animo.

ARIES

18 urte bete berriak dituzu, eta horrekin dena egiteko kapaz zarela uste duzu. Ez zara konturatzen oraindik ez zarela ezer bizitza honetan. Norbaitek esnatuko zaitu noizbait, eta erorketa gogorragoa izango da.

TAURO

Ongi dago diru apur bat jokatzera larunbatetan. Egia da jokatzeko ez duenak ezin duela ezer irabazi, baina hainbeste jokatzeko jarraitzen baduzu, noizbait maletak etzeko atean ikusiko dituzu eta orduan beranduegi izango da.

GEMINIS

Zure jarrera urte osoan zehar nahiko positiboa izan da. Hori dela eta, badaezpada ere jokatu Gabonetako loteria. Urtean zehar ongi portatu denak saria jaso ohi du. Badaezpada ere zerbait jokatu.

CANCER

Laister dira gainean gabonak, zure familikoekin biltzeko egunak. Urtean zehar familikoekin eman ez diozun maitasuna ezin orain eskatu. Hala ere, ez geratu etxean, eta saiatu barkamenak eskatzeko. Humilagoa izan behar da.

LEO

Urte asko daramazkizu ikasten, eta urteak aurrera joan ahala denbora galtzen ari zarela pentsatzen duzu. Baliteke gero zure ikasketek lotutako lanik ez topatzea, baina lan gutxiago izango du inongo ikasketarik ez duenik.

VIRGO

Zure bizitza nahiko aspergarri eta erregularra da. Ez dago gorabeherarik: eskolara joan, handik etorri, bazkaldu, siesta txiki bat eta arratsalde guttia telebista ikusten. Ez al zara aspertzen?

LIBRA

Elurretan ibiltzea asko gustatzen zaizu, baina irteera horiek garestiak dira zure aukera ekonomikoak ikusita. Eskiatzera joatea garestia bada, itxoin hemen elurra egitea, eta orduan trineo laranja batekin zoaz Aiako Harrietara joan handik jeistera.

ESCORPIO

Telebista ikustea asko gustatzen zaizu. Afal ostean, eta nahit eta ezer botatzen ez duten, hor geratzen zara beti teleserie inozo horiek ikusten. Zure kultura irrigarria ikusita, ez litzateke batere gaizki egongo liburu bat hartzea.

SAGITARIO

Eguraldi horrekin ez zara batere ondo moldatzen. Nahiago izaten duzu bero asko eta arropa gutxiarekin ibiltzea. Horretarako egin behar dena badakizu zer den, daukazu diru guttia atera bankutik, eta zoaz Kanarietara.

demogratia

jaiotzak

IRAILA

- 8an: Mattin Valderrama Hoyos
Gurasoak: Juan Antonio eta Esther
- 12an: Manex Ancisar Etxenike
Gurasoak: Jose Ignacio eta Beatriz
- 17an: Emma Oyanguren Garrido
Gurasoak: Jaime eta Henar
- 22an: Unai Goikoetxea Irisarri
Gurasoak: Luis eta Aurora

URRIA

- 3an: Ane Larrarte Etxegoin
Gurasoak: Manuel eta Mertxe
- 3an: Iker Sierra Martin
Gurasoak: Asier eta Mª Carmen
- 4an: Nagore Martin Orbegozo
Gurasoak: Miguel Angel eta Olatz
- 5ean: Garazi Sarasola Zapirain
Gurasoak: Joseba eta Eva
- 6an: Maddi Darceles Garai
Gurasoak: Jose Agustin eta Idoia

- 6an: Eider Arbelaz Zubillaga
Gurasoak: Aitor eta Begonia
- 13an: Maria La Casta Aramburu
Gurasoak: Pablo eta Ofelia
- 17an: Xabier Naval Diez
Gurasoak: Luis eta Oihane
- 20an: Imanol Gonzalez-Echavarri Arruabarrena
Gurasoak: Juan Carlos eta Ana-Irene
- 24an: Malen Berasategi Esponda
Gurasoak: Arkaitz eta Jaione
- 24an: Iker Vázquez Manterola
Gurasoak: Ignacio eta Idoia
- 25ean: Teresa Freixa Iridoy
Gurasoak: Juan eta Mª Guadalupe
- 26an: Kerman Gardel Ruiz
Gurasoak: German eta Eva
- 27an: Marina Genua Parra
Gurasoak: Jose Joaquin eta Mª Juncal

heriotzak

IRAILA

- 5ean: Mercedes Iridoy Etxaide, 90 urtekoa
Santa Engrazian
- 11an: Mª Luisa Ugartemendia Lekuona, 75 urte-
koa Txiplau Berri baserria, Semisarga
- 15ean: Petra Soroa San Juan, 90 urtekoa
San Gabriel Egoitza
- 28an: Jose Miguel Picabea Ducaz, 93 urtekoa
San Gabriel Egoitza

URRIA

- 1ean: Dolores Irastorza Artola, 90 urtekoa
Zelai Buru baserria, Arkolla

- 5ean: Maria Munduate Abadias, 88 urtekoa
Juan de Laborda Kalea
- 8an: Ramon Eizagirre Genua, 92 urtekoa
Itsasargi kalea
- 9an: Mª Milagrol Sol Gasull, 70 urtekoa
Mendelu Auzoa
- 10ean: Joaquin Iridoy Agirre, 90 urtekoa
Endanea Berri baserria, Arkolla
- 21ean: Francisca Urtizberea Errazkin, 84 urtekoa
- 25ean: Fermin Blanco Silva, 83 urtekoa
Arrantza Auzoa
- 31ean: Angeles Oiarzabal Aramburu, 70 urtekoa
Foru Kalea

ezkontzak

IRAILA

- 2an:** Pedro Mª Arsuaga Garmendia, Irungoa eta Eudene Martiarena Arana, Hondarribikoa
- 15ean:** Juan Amunarriz Alegria, Hondarribikoa eta Sandra Muriel Moreno, Irungoa
- 16an:** Jose Antonio Elio Sola, Irungoa eta Mª Asuncion Gutierrez Echeverria, Hondarribikoa
- 16an:** Angel Mª Olaskoaga Toledo, Hondarribikoa eta Mª Eugenia Erro Garcia, Irungoa
- 16an:** Robert Michael Jamond, Connecticut, Estatu Batuak eta Amalia Morilis Rivera, Hondarribikoa
- 23an:** Iker Intxaurrendieta Petisco, Irungoa eta Begoña Barreiro Velez de Mendizabal, Hondarribikoa
- 29an:** Oscar Solaun Gonzalez, Durangokoa eta Aiora Larrañaga Juarez, Hondarribikoa
- 30an:** Jon Ostolaza Alvarez, Irungoa eta Izaro Etxebeste Balerdi, Hondarribikoa
- 30ean:** Iñigo Etxebeste Redondo, Hondarribikoa eta Maite Lizarraga Irastorza, Hondarribikoa
- 30ean:** Jon-René Sagarazu Othaitz, Hondarribikoa eta Miren Lorea Ramos Barinagarementeria, Donostikoa

URRIA

- 7an:** Iñaki Zubillaga Arranbide, Hondarribikoa eta Irantzu Lazkanotegi Atxukarro, Hondarribikoa
- 7an:** Jose Luis Perez Collado, Irungoa eta Mª Juncal Echave Eceiza, Hondarribikoa
- 12an:** Jose Luis Campandegui Iridoy, Hondarribikoa eta Mª Isabel Bellido Cajaraville, Hondarribikoa
- 12an:** Iñigo Salaberria Iza, Hondarribikoa eta Elisabete Machado Sorzabal, Pasai Donibaneakoa
- 12an:** Luis Mª Muñoz Etxezarraga, Trintxerpekoa eta Ana Alzola Ceberio, Hondarribikoa
- 14an:** Xabier Sagarazu Mallés, Hondarribikoa eta Susana Calavia Aguinagalde, Hondarribikoa
- 14an:** Ricardo Corral Hernandez, Hondarribikoa eta Sonia Uriarte Castro, Hondarribikoa
- 21ean:** Javier Beunza Alcibararechuluaga, Hondarribikoa eta Cristina Capitan Valdemoros, Iruñeakoa
- 21ean:** Jose Miguel Olaizola Lazkano, Zarautzkoa eta Susana Gil Lopetegi, Hondarribikoa
- 28an:** Xabier Galarza Etxeberria, Hondarribikoa eta Mª Guadalupe Artano Errazkin, Hondarribikoa
- 28an:** Jose Luis Perez Ocon, Hondarribikoa eta Mª Teresa Hazen Ayestaran

ENDANEA

lore eta landare
mintegia

Arkoll auzoa, 7
Tel.: 943 64 17 10
20280 HONDARRIBIA

Joski

- LENTZERIA
- HAURRENTZAT ARROPA

Santiago Kalea, 21
20280 HONDARRIBIA

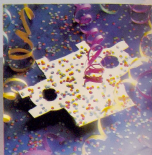
Tel.: 943 64 17 65

Kirolean.

Enpresetan.

Jaietan.

Kulturan.

Osasunean.

Aisialdian.

KUTXAREN

IRABAZIAK NONAHI

DIRA AGERI.

kutxa

Zure diruaren balio erantsia.